

ВІДГУК

**офіційного опонента, на дисертацію Майко Тетяни Степанівни
«Міська рада як інститут локальної демократії в Україні»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук
за спеціальністю 23.00.02 – політичні інститути та процеси**

Об'єктом дослідження автор обрала надзвичайно актуальну тему, як в науковому, так і практично-політичному аспектах. Здобуття Україною незалежності відкрило широкі можливості для розбудови держави і нації, залучення широких кіл громадськості до процесів демократичної трансформації. Досвід провідних країн світу доводить, що однією з головних підвалин будь-якого демократичного режиму виступає місцеве самоврядування, як інститут, здатний найбільш повно реалізувати право громадян на участь в управлінні справами держави та суспільства, оскільки місцева влада наближена до людей і опікується їх справами. А це, в свою чергу, формує та розвиває політичну культуру, яка являється невід'ємною частиною консолідованої демократії.

Існуюча система територіальної організації влади в Україні продемонструвала неспроможність в умовах ринкової економіки результативно та ефективно впливати на процеси соціально-економічного і культурного розвитку територій, забезпечити якісний рівень надання громадських послуг населенню, що відповідав би європейським стандартам. Логіка розвитку демократії, ринкової економіки, становлення громадянського суспільства вимагає формування регіональної політики на нових засадах, залучення до цього процесу територіальні громади, органи місцевої виконавчої влади, місцевого самоврядування, недержавні організації, широкі кола громадськості. Залучення небайдужих громадян до процесів розробки й прийняття рішень, що стосуються життя територіальної громади, є одним з фундаментальних принципів демократії та суттєвим фактором демократизації українського суспільства.

Дослідження Т. С. Майко заповнює прогалину у політологічних розвідках щодо комплексного висвітлення питання, пов'язаного з розвитком міських рад як центрів, де зосереджується основний політичний, економічний та інтелектуальний потенціал територіальних громад.

Дисертант зробила вагомий доробок у дослідження зазначеної теми, зокрема, з'ясовано місце і роль місцевого самоврядування у процесах демократичної трансформації України; виявлено вплив децентралізації влади на процеси демократизації; визначено демократичну складову реформ місцевого самоврядування; розкрито сутність механізму взаємодії органів місцевого самоврядування і органів державної влади; узагальнено форми та методи залучення громадян до справ держави і суспільства на рівні місцевого самоврядування; визначено модель місцевого самоврядування, що сприятиме демократичному поступу України.

Автором чітко сформульовано мету й завдання дослідження, його об'єкт і предмет. Структура роботи побудована логічно, відповідно до поставленої мети і завдань, що дає змогу розкрити усі аспекти досліджуваної теми. Високий ступінь наукової обґрунтованості результатів дослідження забезпечено використанням сукупності загальнонаукових та спеціальних методів. Наприкінці кожного розділу зроблено аргументовані висновки.

У першому розділі Т. С. Майко обґрунтувала теоретико-методологічні засади міської ради, як інституту локальної демократії. Базовими засадами функціонування міської ради є концепція партисипаторної (учасницької) демократії, принцип синергетики та високий індекс публічності міських рад. Дисертант наголошує на важливості під час взаємодії міської ради і територіальної громади використання принципу субсидіарності. Цей принцип не завжди використовують міські ради в Україні. Однак перенесення механізму вирішення важливих проблем на рівень їх виникнення є необхідним для демократизації українського політичного процесу.

В другому розділі роботи здобувачем досліджено законодавство щодо місцевого самоврядування в Україні. Наголошено на тому, що українське законодавство загалом відповідає стандартам Європейської Хартії місцевого самоврядування, але варто ввести деякі положення Хартії в Конституцію та законодавство України, а саме: норми щодо фінансування органів місцевого самоврядування та надання більшої автономії органам місцевого самоврядування, зокрема міським радам.

У роботі доведено, що підґрунтям політико-правового забезпечення взаємодії міської ради і громади мають бути місцеві акти, такі як регламент міської ради, положення про постійні та тимчасові комісії, що впливають із Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

У науковій роботі Т.С. Майко заслуговує на увагу визначення факторів що мають сприяти набуттю міськими радами рис публічності та прозорості, зробивши територіальну громаду справжнім політичним суб'єктом. Під рівнем публічності розуміється комплексна оцінка відкритості, прозорості і підконтрольності міських рад щодо їхньої взаємодії з територіальними громадами та їх населенням. Через вимірювання індексу публічності міських рад, можна зрозуміти, як прозоро приймаються політичні рішення у локальних територіальних громадах і якою є участь у цьому процесі суб'єктів місцевої політики, зокрема інститутів локальної демократії.

Цілком слушно автор дисертаційного дослідження стверджує, що сприянню розвитку та втіленню у політичний процес локальної демократії спроможні інститути громадянського суспільства. Світовий досвід розвинених демократичних країн засвідчує високу ефективність залучення громадськості до вирішення місцевих проблем.

В дисертації зазначено, що в Україні відбулося кількісне оформлення громадянського суспільства (громадські організації, ОСББ, громадські ради, волонтери тощо). У трансформаційних країнах, до яких належить Україна, інститути громадянського суспільства є посередниками між владою та

громадянами і сприяють демократизації країни. Специфікою та проблемою в Україні є несформований імідж інститутів локальної демократії у населення та формальний підхід з боку держави до сприяння розвитку громадянського суспільства.

Висновки до розділів та загальні висновки дисертації є достатньо обґрунтованими, а пропозиції мають практичну значущість. Результати дослідження можуть бути використані в діяльності аналітичних центрів та державних структур під час розробки діагнозів і прогнозів розвитку регіонального управління та місцевого самоврядування для підвищення ефективності їхнього функціонування. Крім того, положення дисертаційної роботи можуть бути використані для подальшого вивчення і модифікації української моделі місцевого самоврядування в процесі її реформування. Зміст дисертаційного дослідження, фактичний і аналітичний матеріал про сучасні моделі місцевого самоврядування можуть знайти застосування в політичному процесі.

Залишається висловити побажання дисертанту:

1. Бажано, щоб методологічні засади дослідження, які викладено у підрозділі 1.2. було подано у більш конкретизованому вигляді з прив'язкою до конкретної проблеми (с. 22–43 дисертаційного дослідження).

2. У рекомендаціях, щодо подальшого розвитку співробітництва міської влади та територіальних громад в Україні здобувач наголошує на доцільності удосконалення процесу моніторингу реалізації проектів співробітництва, проте не вказує на конкретні механізми та інструменти які слід застосовувати при цьому.

3. У дисертації варто було б дати перелік умовних скорочень.

4. Варто посилити прогностичний аспект дослідження.

5. Загальні висновки мають подекуди декларативний характер і потребують конкретизації.

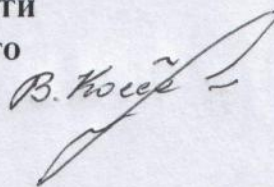
Водночас наведені зауваження не впливають на позитивне враження від роботи і не знижують її наукової та практичної цінності.

Основні положення дисертаційної роботи знайшли своє відображення в шістьох статтях, які опубліковані в наукових фахових виданнях та одинадцяти публікаціях тез доповідей на наукових конференціях. Результати дослідження апробовано у значній кількості наукових конференцій.

Автореферат повністю відповідає основним положенням дисертації і вимогам до такого типу робіт в Україні.

Зміст дисертації та автореферату дають підстави зробити висновок про те, що наукова робота Майко Тетяни Степанівни «Міська рада як інститут локальної демократії в Україні» подана на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук, має оригінальний, завершений характер, відповідає вимогам державного стандарту до кандидатських дисертацій, зокрема, п. п. 9, 11, 12 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р. (із змінами), паспорту спеціальності, а її автор заслуговує на присвоєння наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.02 – політичні інститути та процеси.

**Офіційний опонент,
кандидат політичних наук, доцент,
проректор з науково-педагогічної роботи
Кам'янець-Подільського національного
університету імені Івана Огієнка**

Кобильник В.В.

Кобильник В.В. засвідчую

Боднар І.С.